КЫРГЫЗ ТИЛИ БОЮНЧА ТЕСТТИК СУРООЛОР

1. Түшүнүк кат кимге жазылат?
- ата-энеге
- кесиптешине
- жетекчиге
- досуна

2. *« Чечен эмнени айтуу керек, кайсыл жерде айтуу керек, кантип айтуу керек деген үч нерсени ойлонуу зарыл»* - кимдин сөзү?
- М. Ломоносов
- Калыгул Бай уулу
- М. Т. Цицерон
- И. Ньютон

3. Ташууга мүмкүн болбогон муун
- аяк, улуу, аалам
- бала, улак, чычкан
- мектеп, студент, тарбия
- балка, спорт, желек

4. Кайсы варианттагы сүйлөмдүн тыныш белгиси туура коюлган?
– Кош… Ошондойбу.
- Бирөө барбы? – деген үн чыкты.
- Бали, жигиттер бүгүн жеңиш силердики.
- Бишкек – Кара-Балта, Бишкек – Сокулук, каттамындагылар кайда?

5. Кайсы варианттагы сүйлөмдүн үтүр белгиси туура коюлган?
- Күн жаады, кайра, ачылды.
- Кечээ Алтын, сен алып келбедиң беле?
- Же Артур, же Максат келет.
- Биз бара албайбыз себеби, билдирүү даяр эмес

6. Чечендик өнөр оозеки баяндоодон эмнеси менен айырмаланат?
- музыкалык аспаптар аркылуу өз оюн бере алуусу
- эки-экиден болуп айтышы менен
- ар кандай жагдайда даярдыксыз, кеп ишмердүүлүгүн көңүлүнө төп келтирип, уккулуктуу кылып аткара алышы менен
- экөө бир түшүнүк

7. Өмүр баян кайсы учурларда жазылат?
- ишке киргенде, иштен чыкканда

- жумуш убагында жетекчиге гана
- ишке киргенде, окууга өткөндө
- сапарга жөнөгөндө, кайтканда

8. Арыз качан жана кандай максатта жазылат?
- жумуштан кечиккенде, жумуштан бошогондо
- ар бир жумуш күнүндө
- жумуш убагында, бир нерсе тапшырганда
- жумушка киргенде, жумуштан бошогондо

9. Түшүнүк кат арналышы боюнча кантип бөлүнөт?
- ички жана тышкы түшүнүк кат;
- документтин аты жана текст;
- жөнөкөй жана татаал түшүнүк кат;
- документтин мазмуну жана тиркеме

10. «Кыйкымчыл» деген маанини туюнткан туруктуу сөз айкашы.
- кара кылды как жарган
- жумурткадан кыр издөө
- ак ниет
- төбө чачы тик турган

11. Кайсы катардагы сүйлөмдө үтүрлүү чекит туура коюлган?
- Жашоо оңой эмес, туугандар; андыктан ар бир кылган ишибизге жакшылап көңүл буралы!
- Менин келечекке чоң долбоорлорум бар; эң биринчиси - идеалдуу үй-бүлө системасын куруу ...
- Кыйналган учурларда; бири-бирибизге жардам беришибиз керек.
- Сыртта бороон-чапкын болуп жатат; байкуштун чапаны жука, чокою жыртык ...

12. Кайсы варианттагы сүйлөмдө сызыкча туура коюлган?
- Беш жерде беш - жыйырма беш.
- Биздин жетекчибиз - тажрыйбалуу.
- Соодагердин милдети кардарды - ыраазы кылуу
- Киреше бул ишеничтүү - булак.

13. Кайсы варианттагы сөз ойду жыйынтыктоодо колдонулат?
- Ыктымал
- Балким
- Айтор
- Менимче

14. «… окуп-үйрөнүүнүн ыңгайлуу жолдоруна арналат» - деген сөз тизмеги кайсы подстилге тиешелүү?
- пикирге
- чакырууга
- аннотацияга
- буйрукка

15. Кайсы катардагы сүйлөмдүн тыныш белгилери туура коюлган?
- Алымбек, Исхак, экөө тең, чыгаан жигиттер.
- Айбектин, апасы, бухгалтер болуп иштейт.
- Сен да, мен да, ал да: баарыбыз бирдейбиз.
- Силер, жаштар, келечекте дүйнөнү башкарасыңар!

16. Сүйлөм толуктоо. Дүйнөнүн ... кааласаң, өзүңдү ... башта (Махатма Ганди)
- өнүгүшүн, өнүктүрүүдөн
- тартипке салууну, тарбиялоодон
- башкарууну, тарбиялоодон
- өзгөрүүсүн, өзгөртүүдөн

17. Авансылык отчет эмнеге жазылат?
- атайын бланкага
- кассалык ордерге
- коллективдүү түрдө баракка
- калдыгы көрсөтүлгөн бланкага

18. Өндүрүштүк тапшырмалардын аткарылышына арналып жазылган иш кагазы –
- атайын тапшырма отчету
- авансылык отчету
- мезгилдүү иштер отчету
- кызмат сапары отчету

19. Кайсы варианттагы сөздөр туура жазылган?
- эпилог, диалок
- налок, педагог
- пролог, монолог
- залок, демагок

20. «Урматтуу», «Уюштуруу комитети» деген сөздөр кайсы иш кагазына тиешелүү?
- чакырууга

- кулактандырууга
- арызга
- өмүр баянга

21. Алдыда боло турган иш-чарага кабардар кылуу үчүн жазылган билдирүү?
- чакыруу
- арыз
- көрсөтмө
- кулактандыруу

22.Тил каттын формасы кандай?
- кайрылуу, мазмуну, иш чаранын орду, убактысы
- тил каттын формасы эркин болот
- тил кат берүүчүнүн аты-жөнү, алынган нерсенин аталышы, саны, суммасы, датасы, колу
- тил каттын мазмуну, датасы, колу

23. Өндүрүштүк мүнөздөмөнү ким жазат?
- кызматкер
- катчы
- кесиптеши
- мекеме жетекчиси

24. Мазмунуна карата отчеттун түрлөрүн белгиле
- иш сапары, өздүк курам, мезгилдүү иштер, атайын тапшырма отчету
- атайын тапшырма, жооптуу жана авансылык, иш сапары отчету
- мезгилдүү иштер, негизги отчет, кызматтык, иш сапары отчету
- мезгилдүү иштер, атайын тапшырма, иш сапары, авансылык отчету

25. Троптун түрлөрү кайсылар?
- метафора, метонимия, аллитерация
- тезис, аннотация, баяндоо
- снекдоха, цитата, сүрөттөө
- сүрөттөө, баяндоо, ой жүгүртүү

26. Илимий стилдин подстилдерин эмнелер түзөт?
- радио-телеберүүлөр, курстук иш
- драма, очерк, жомок
- диалог, монолог, эпилог
- лекция, конспект, реферат

27. "Бейадис мамиле" деген сөз айкашын кандай түшүнүүгө болот?
- олдоксон мамиле
- үстүрт мамиле
- ишенимсиз мамиле
- жасалма мамиле

28. Маанилүү саясий окуялар, иш аракеттер жөнүндө маалымат берген чыгарманын бир түрү
- публицистика
- илимий макала
- монография
- көркөм чыгарма

29. Өтмө мааниде турган туюнтмалар:
- коомдук мамиле, эл аралык кызматташтык;
- демократиялуу коом, өзөк жалгоо;
- карагат көз, булбул Током
- жалгыз аяк жол, акыр заман

30. Көркөм стилге мүнөздүү сүйлөм:
- Муз эрип жатканда анын температурасы өзгөрбөйт.
- Көңүл буруңуздар, Сиздер түз эфирден көрүп жатасыздар.
- Сабакта класс, парталар, Шыбырап турчу билбесем.
- Бул справка, тиешелүү жерге көрсөтүү үчүн берилди.

31. Көркөм стилге мүнөздүү тил каражаттары кайсылар?
- канцеляризмдер, сепаратизация кубулушу, тыныш белгилер
- реквизиттер, говорлор, эпитеттер, литоталар
- эмоционалдык-экспрессивдик сөздөр, фразеологизмдер, троптор
- оозеки кепке мүнөздүү сөздөр

32. Сүйлөм толуктоо. ***... жаңырса - ... өзгөрөт. Бул ... чоң ... ээ болгонун көрсөтөт.***
- Адам \\ кызмат \\ жумуштун \\ байлыкка
- Эл \\ жер \\ адамзаттын \\ таасирге
- Мезгил \\ жыл \\ табияттын \\ кереметке
- Бийлик \\ саясат \\ кулдардын \\ күчкө

33. Ишеним катка тиешелүү толук эмес сүйлөмдү аныкта.
- … кечеге чакырабыз…
- … токтоо, эмгекчил…
- … кассадан акчаны алып коюшуна …

- мени окутуучулук кызматка…

34. Иш кагаздары качан укуктук күчүнө кирет?
- билбейм
- 3 күндөн кийин
- жазылган күндөн баштап
- жетекчинин колу коюлгандан жана бекитилгенден кийин

35. ***Жинди суу, ак молдо, балакай, ойсоке, былжыр*** **сыяктуу сөздөр кайсы стилге мүнөздүү?**
- илимий
- көркөм
- публицистикалык
- сүйлөшүү

36. Илимий стилге мүнөздүү болгон сөз айкаштары:
- жайдыр-кыштыр, деп аталат, химиялык касиети
- жарк-журк, колу ачык, рыноктук экономика
- өсүмдүктүн сабагы, уюлдук жаркыроо, айлананын борбору
- чоң сөрөй, сапсары жалбырак, кабыл алынсын

37. Сын пикирге (рецензия) түшүндүрмө бергиле.
- чыгарманан же докладдын маанисин кыскача туюнткан жобо
- актуалдуу маселелерди эл арасына жеткирүү
- ... илимий чыгармалардын мазмунуна карата экинчи тараптын ой-пикири
- ... илимий эмгектерге карата кыска түшүнүк берүү

38. Публицистикалык стилге мүнөздүү сүйлөмдү белгиле.
- … суулар батпай Ак-Буура ташып жатат
- Йоддун жетишсиздиги эмнеге алып келет?
- Кыргыз Республикасынын эгемендиги чектелбейт
- Университет учурдун техникалык базасы болгон компьютерлер менен камсыздалган

39. ***«Кыргыз Республикасынын экономикасын көтөрүү - көңүлдүн борборундагы маселе»*** **- бул сүйлөм кайсы стилге мүнөздүү?**
- публицистикалык стиль
- иш кагаздар стили
- илимий стиль
- көркөм стиль

40. ***Акт кайсы учурда жазылат?***
- фактылык материал жок болгон учурда
- ар кандай маселе тастыкталбаган учурда
- күбөлөрдүн кол коюшу зарыл учурда

- буюм-тайымдарды, документтерди өткөрүп алууда

41. Эсептен чыгаруу актысынын максаты -
- ишинде финансылык же материалдык жетишпегендик болгондо
- болгон окуя, кокустук болгон абалды укуктук жактан тастыктоо
- ишин тапшырганда өзү тарабынан жазыларын тастыктоо
- буюм-тайымдардын жараксыз экендигин аныктоо

42. Улантып жазгыла. ***Текст бир жарым интервал менен терилсе, ...***
- 10-15 мм ылдый аралыкта чекитсиз жана сызыкчасыз жазылат.
- кийинки сапка бөлүнүп жазылат
- тема менен тексттин аралыгы *үч* интервал болот.
- тема менен тексттин аралыгы төрт интервал болууга тийиш

43. Дипломатиялык иш кагаздары булар:
- келишим, нота, билдирүү, меморандум, дипломатиялык кызмат каттары
- арыз, түшүнүк кат, өмүр баян, кулактандыруу, жарыя
- келишим, ишеним кат, протокол, акт, буйрук, мыйзам
- токтом, жарлык, буйрук, көрсөтмө, акт, тескеме, протокол

44. Сүйлөмдөрдүн ичинен тезисти аныктагыла.
- Жерибиздин кооз жаратылышы элдик чеберлерди эң бир кооз буюмдарды жасоого шыктандырып тургансыйт.
- Элдик чеберлерде трафареттин жоктугу таң калыштуу факт болуп эсептелет.
- Кыргыз элдик өнөрү – өткөн мезгилдин байыркы мурастарынын бири
- Колунан көөрү төгүлгөн элдик чеберлердин жасагандары үй-бүлөнүн муктаждыктарын канааттандырган.

45. Улантып жазгыла. ***Буйрук мекеменин ишмердигиндеги негизги жана күндөлүк милдеттерди, ...***
- баяндаманын тексти кошо тиркелет.
- пландалган иштерди аткарууну көздөйт.
- иш чараларды чечүү максатында колдонулат.
- текшерүүнүн жыйынтыгын тастыктайт.

46. Протокол кандай бөлүктөрдөн турат?
- киришүү, негизги бөлүмдөрдөн
- негизги, угулду бөлүмүнөн
- угулду бөлүмүнөн
- сөзгө чыкты бөлүмүнөн

47. Улантып жазгыла. Толук протоколдо баяндамачы жана жарыш сөзгө чыккандардын сүйлөгөн сөздөрү, ...
- протоколдун көчүрмөсүндө берилет
- токтом кылынды бөлүмүндө жазылат
- берилген суроолор, алынган жооптор толук жазылат.
- протоколдун киришүү бөлүмүндө колдонулат

48. Чечендик искусстводо эл алдына чыгып, кооз сүйлөөнүн классификациялары кайсылар?
- тост сүйлөө өнөрү, айтыш өнөрү, сыйынуу кеби
- жарамазан ырлары, жамакчылык өнөр, кол өнөрчүлүк
- социалдык-саясий чечендик өнөр, академиялык чечендик өнөр, соттук өнөр
- жаңылмач айтуу, акыйнек, доклад окуу

49. Фразеологизмдердин мүнөздүү белгилерин аныкта.
- түз мааниде, сөз айкашы, компоненттүү
- компоненттери түз мааниде, составы туруктуу
- компоненттүү, составы туруктуу, образдуу, өтмө мааниде
- өтмө маанидеги жеке сөз

50. Жазма кептин стилинин мүнөздүү белгиси:
- сөздөр тандалып колдонулат, диалогдук кеп басымдуу, интонациялык бөтөнчөлүккө ээ
- сөздөрдүн орун тартиби сакталат, диалогдук кеп басымдуу, ой тез жетет
- көпчүлүккө арналат, монологдук кеп басымдуу, ой тез жетет, интонациялык бөтөнчөлүккө ээ
- көпчүлүккө арналат, сөздөр тандалып колдонулат, тыныш белгилер коюлат, монологдук кеп басымдуу

51. Мимика, жаңсоо өзгөчө каражаты болуп саналган стилди белгиле
- сүйлөшүү стили
- жазуу стили
- публицистикалык стиль
- илимий чыгармалар

52. Илимий ___________– кандайдыр бир идеяны, лекциянын, __________, чыгарманын негизи бир маанисин кыскача туюнткан жобо. Ал көлөмү боюнча 2-3 беттен ашпаган, жабык түрдөгү __________, __________ жана __________бөлүктөрүнөн турган илимий текст болуп саналат.

- аннотация / докладдын / башталышы / ортосу / аяктоочу
- наам / макалынын / келишүү / кызматы / жыйынтыктоочу
- тезис / баяндаманын / киришүү / негизги / жыйынтык
- конспекти / маалыматтын / ачылышы / негизи / акыры

53. ***Чет элдик делегация Бишкекте*** **– бул сүйлөм кайсы стилде колдонулат?**
- публицистикалык стилде
- сүйлөшүү
- илимий стилде
- көркөм стилде

54. ***«Айыл-чарбасын реформалоонун кийинки этабына элибиз зор демилге менен киришти»*** **- бул сүйлөм стилдин кайсы түрүнө мүнөздүү?**
- сүйлөшүү
- илимий
- иш кагаздар
- публицистикалык

55. Акт жазуунун башкы максаты эмне?
- күбөлөрдүн сөзсүз болушун, кол коюшун тастыктоо
- уюмдун жетекчисинин буйругу менен комиссия тарабынан жазыларын тастыктоо
- болгон окуя, кокустук, болгон абалды укуктук жактан тастыктоо
- ишин тапшырганда өзү тарабынан жазыларын тастыктоо

56. Адамдын эмгек, коомдук ишмердигин баалаган, анын оң жана терс сапаттарын чагылдырган иш кагазы - ?
- мүнөздөмө
- ишеним кат
- өмүр баян
- арыз

57. Улантып жазгыла. ***Текст эки интервал менен жазылса, ...***
- тема менен тексттин аралыгы төрт интервал болууга тийиш
- тема менен тексттин аралыгы *үч* интервал болот.
- 10-15 мм ылдый аралыкта чекитсиз жана сызыкчасыз жазылат.
- кийинки сапка бөлүнүп жазылат

58. Боштукту кайсы сөз менен толуктасак, туруктуу сөз айкашы түзүлгөн болот? ... ***кулак***
- куйма

- каш
- укпас
- делдең

59. Уюштуруу-тескеме (расмий) иш кагаздарын белгиле.
- келишим, нота, билдирүү, меморандум, дипломатиялык кызмат каттары
- тил кат, ишеним кат, протокол, акт, буйрук, мыйзам
- арыз, түшүнүк кат, өмүр баян, кулактандыруу, жарыя
- токтом, жарлык, буйрук, көрсөтмө, акт, тескеме, протокол

60. Буйруктун кандай түрлөрү бар?
- ишти кабыл алуу жана өткөрүп берүү боюнча
- расмий жана дипломатиялык иш кагаздары
- атайын тапшырмалар жана иш сапары боюнча
- өздүк курам жана жалпы ишмердүүлүк боюнча

61. Чогулуштун качан өткөрүлгөндүгү, ага кимдер катышкандыгы, чогулуштун төрагасы, катчысы көрсөтүлөт. Протоколдо булар кайсы бөлүмдөн орун алган?
- протоколдун негизги бөлүмүнөн
- протоколдун сөзгө чыкты бөлүмүнөн
- протоколдун угулду бөлүмүнөн
- протоколдун киришүү бөлүмүнөн

62. Стенографиялык жана фонографиялык протоколдор качан колдонулат?
- таймаштарда, диспуттарда, конкурстун жыйынтыгында
- группалык чогулушта, кеңешмелерде, профсоюздук чогулушта
- комиссиянын текшерүүсүнөн жыйынтыгын чыгарганда
- илимий жыйындарда, расмий жолугушууларда, курултайларда

63. Татаал астрономиялык аттар кандай жазылат?
- бардык түгөйлөрү кичине тамга менен
- биринчи түгөйү баш, кийинкиси кичине тамга менен
- түгөйлөрүнүн ар бири баш тамга менен
- бардык түгөйү баш тамга менен тырмакчага алынып

64. Өздүк иш кагаздары ким тарабынан даярдалат?
- жарандардын өздөрү
- мекеме жетекчиси
- типографиядан даяр формада келет
- мекеме же уюм

65 Публицистикалык стилге мүнөздүү сүйлөм
- Айда аба жок, ошондуктан, анда тиричилик жок.
- Тилдеги бардык сөздөрдүн жыйындысы лексика деп аталат.
- Эртең, 30-октябрда куратордук чогулуш болот.
- Биз өз өлкөбүздүн патриоту болууга тийишпиз.

66 Сүйлөшүү стилинин милдети-
- пикир алышуу
- доклад жазуу
- тезис түзүү
- маалымат жазуу

67 Кептин тазалыгына кедерги болуучу көрүнүштөр
- модалдвк сөздөр
- фразеологизмдер
- вулгаризмдер
- историзмдер

68 **«Уруксат берүүңүздү сурайм», «Документтердин көчүрмөлөрүн тиркейм».**
Бул аныктамалар кайсы иш кагазына мүнөздүү?
- чакыруу
- арыз
- кулактандыруу
- тил кат

69 Адамдын эмгек, коомдук ишмердигин баалаган, анын оң жана терс сапаттарын чагылдырган иш кагазы
- мүнөздөмө
- ишеним кат
- өмүр баян
- арыз

70 «Угулду», сөзге чыкты, «токтом кылынды» деген сөз тизмектери кайсы иш кагазына мүнөздүү?
- докладдык катка
- протоколго
- өздүк маалымкатка
- кызмат сапары отчетуна

71. **Күн тартибинде коюлган маселелер ирети менен талкууланат жана ар бир маселе үч бөлүк боюнча каралат. Протоколдо булар кайсы бөлүмдө орун алган?**
- пртотоколдун негизги бөлүмүнөн
- протоколдун киришүү бөлүмүнөн
- протоколдун угулду
бөлүмүнөн
- протоколдун сөзгө чыкты бөлүмүнөн

72.**Туура эмес жөндөлгөн сөздү белгиле.**
- актка, Минскке
- актыга, Минскиге
- актыдан, Минскиге
- актынын, Минскинин

73. Комуз кандай бөлүктөрдөн турат?
- чарасы, кулагы, мойну, капкагы, кылы
- кылы, жыгачы, тулкусу, усту, капкагы, тээк, жаасы
- капкагы, кулагы, кылы, куткун, тепкек,чара, моюн
- чарасы, жыгачы, кылы

74. Макал-лакаптардын негизги касиети жана мааниси:
- фразеологизмдер көркөм каражат катары колдонулат, макалдар андай касиетке ээ эмес;
- макалдар кээде сүйлөм, кээде сөз айкашы катары түрүндө кездешет;
- сүйлөмдүк туруктуу түзүлүшкө ээ, эл турмушунан алынат, дидактикалык мүнөзгө ээ;
- туруктуу сөз айкаштарынан турат, анын тутумун башка сөздөр менен алмаштырууга мүмкүн эмес.

75. Медалдардын аттары кандай жазылат?
- тырмакчага алынбай, биринчи сөзү баш тамга менен
- тырмакчага алынып, дефис аркылуу
- сөздөрү бирге, тырмакчага алынбай
- ар бир сөзү баш тамга менен

76. Пикирге мүнөздөмө бер
- басма сөз, радио, теле үчүн даярдалган кабар адабий чыгармаларга, илимий эмгектерге, сын көз менен карап жазылган баяндама
- китептин, макаланын мазмунун жазуу
- адабий чыгармаларга, илимий эмгектерге, сын көз менен карап жазылган баяндама
- саясий ишмерлер, көрүнүктүү адамдар, илимпоздор менен болгон маек

77. Туура (орфографиялык жактан) жазылган катарды белгиле.
- коюу, булгаары, педагогго, Калининградда, Салиевдин
- койу, булгары, педагогго, Калининградда, Салиевдин.
- коюуу, булгаары, педагогко, Калининградда, Салиевдин.
- коюу, булгаары, педагогко, Калининграда, Салиевдин.

78. Татаал сүйлөмдүн кайсы түрү? Балага суук тийбесин деп, апасы ичик тигип берди.
- себеп багыныңкы сүйлөм
- орун багыныңкы сүйлөм
- мезгил багыныңкы
- максат багыныңкы сүйлөм

79. Жогорку жана атайын орто окуу жайларынын аталыштары туура жазылган катарды белгиле.
- Кыргыз Республикасынын Билим берүү академиясы, Ош мамлекеттик университети;
- Кыргыз Медицина Акедемиясы, Өзгөн Медициналык Окуу Жайы;
- Кыргыз-Орусия университети, Кыргыз Тоо Металургия Институту;
- Кыргыз Улуттук университети, Ош Мамлекеттик университети;

80. **Туура жазылган адам аттарынын катарын белгиле.**
- Тоголок Молдо, Токтогул, Эмиль.
- Акыл карачач, Элтэгин, Молдонияз.
- Кыз Сайкал, Асел, А.Убукеев.
- Кызсайкал, Тоголок Молдо, Улан.

81 Териден жасалган буюмдардын катарын ата.
- супура, шырдак, ээр
- сабаа, көөкөр, чанач
- сабаа, көнөчөк, ала кийиз
- шырдак, ала кийиз, килем

82 Текстте же сүйлөмдө чыгармалардын аттары кандай жазылат?
- «Сынган кылыч» романы, «Кыргыз кызы » сүрөтү;
- Ашырбай драмасы», «Мөлмөлүм ыры»;
- Ак кеме керкем фильми, Революциянын каармандары монименти;
- «Кел-Кел романы, Боз салкын көркөм фильми».

83 Фразеологизмдин маанисин белгиле.

*Алымбек **ичине таруу айланбаган** жигит эле.*

- тымызын макулдашып алган жигит
- адамгерчиликтүү жакшы жигит
- башка адамга аябай ишенген адам
- өзүнөн башкага жакшылык кылбаган адам

84 Кайсы сүйлөмдө орфографиялык катага жол берилген?

- Востоковеттердин же болбосо чыгыш таануучулардын чоң конференциясы болуп өттү.
- Акылбек Самарович “Келечек” коомдук фондунун төрагасы болуп шайланды.
- Айлымдын атыр жыттуу абасын, жан жыргаткан салкын желин сагындым.
- Бүгүн колундан келип турган ишти эч качан эртеңкиге калтырба.

85 Туура жазылган сөздөрдү белгиле.

- бей адеп, күнгө, тузсуз
- туссуз, тамба, нацга ,
- бей адеп, күнгө, тузсуз,
- качты, ушсуз, карым май

86 Туура эмес жазылган сөздөрдү белгиле.

- Адам ата, Саяк, Отузуул
- солто, манасчы, Камбар ата
- Сарбагыш, гегелчил, Жалал-Абад
- Жаңы жыл майрамы, Нooруз майрамы

87 Туура жазылган адам аттарын белгиле.

- Асылбүбү, Ырыс, Жеңи жок
- Жаңыл Мырза, Айсара, Султанмурат
- Нургуля, Эльмира, Өмүр,
- Кожакмат, Салкын, Асель

88. Туура жазылган тарыхый окуя, майрамдардын катарын белгиле.

- Тегеран келишими, Орозо айт, 1-Май, Нооруз майрамы
- Тегеран Келишими, Орозо айт, 1-май, Нооруз майрамы
- Тегеран келишими, Орозо Айт, 1-Май, Нооруз майрамы
- Тегеран келишими, орозо Айт, 1-Май, Нооруз майрамы

89. Муунга туура бөлүнгөн сөздөрдү белгиле.

- Ба-кай, Көк-өт-ай, Ак-балта, Ка-ны-кей
- Ба-кай, Кө-кө-тай, Ак-бал-та, Ка-ны-кей
- Бак-ай, Көкө-тай, Ак-балта, Каны-кей.
- Ба-кай, Көк-өт-ай, Ак-балта, Ка-ны-кей.

90. Туура эмес жазылган кош сөздөрдүн катарын белгиле.
- курт кумурска, кайра кайра, бетме бет
- тамак-аш, мөмө-жемиш, ыйкы-тыйкы
- жол башчы, темир жол, оймо-чийме
- бал камыш, жооп бер, отуз-беш

91. Кайсы варианттагы сөздөр жазуу эрежелерине ылайык жазылган?
- ашчы,тилгат, Каракол
- карагат, тил кат, аччы ашчы,
- Кара – Кол, кара гат, ашчы
- ашчы, тил кат, каракол

92. Тырмакчанын туура эмес колдонулган учурун тапкыла.
- “Эгемендүүлүк” күнү, “Манас” ордени
- “Секом” басмаканасы, “Айнур” гулбагы
- “Тоолуктардын” кафеси, “Жеңиш” гезити
- “Алга” фабрикасы, “ Нарын” дүкөнү

93. Тыныш белгилери туура коюлган сүйлөмдү тапкыла .
- Мен сага азыр жардам бере албайм: дароо жолго чыгышым керек
- Мен сага азыр жардам бере албайм, дароо жолго чыгышым керек.
- Мен сага азыр жардам бере албайм – дароо жолго чыгышым керек.
- Мен сага азыр жардам бере албайм; дароо жолго чыгышым керек.

94. Кайсы варианттагы сөздөрдүн бардыгы жазуу эрежелерине ылайык жазылган? - - -
- кычкыл, ишенбөө,акшак
- туңгуюк, деңиз, дайра
- биларман, коён, аюуу
- токчулук, жекшенби, жомарт

95. Кайсы катардагы сүйлөмдүн тыныш белгилери туура коюлган?
- Улан агай айтты: “Жашоо – бул чоң сабак”.
- Улан агай айтты: - Жашоо – бул чоң сабак.
- Улан агай айтты – Жашоо – бул чоң сабак.
- Улан агай айтты: “ Жашоо бул чоң сабак.”

96. Бириккен сөз катышкан сүйлөм кайсы вариантта?
- Тайторунун жарышка чыгарылышынын себеби бар болчу
- Быйыл кыргыз эли үчүн ийгиликтүү жыл болду.
- Танабайдын өңү керсары тартып турду.
- Ал мага эмне себептен тикирейе карады?

97. Түшүнүк каттын мазмунуна туура келбеген сүйлөмдү белгиле.

- Ооруканада дарыланып жаткандыгыма байланыштуу, досум Эшматов Кайратка ишеним билдиремин.
- 2021-жылдын 27-октябры жумушка баралбай калдым.
- Бул күндөрү апам ооруп калып, ооруканада көзөмөлдөп отуруума туура келди.
- Медицина факультетинин студенти Айдаров Кубатбектен.

98. Орфоэпия эмнени үйрөтөт?
- тыбыштардын бөлүнүшүн
- туура жазууну
- туура окууну
- туура сүйлөөнү

99. Кайсы катардагы сүйлөмдө алды сызылган сөз түз мааниде колдонулду?
- Өтүгүң **тар** болсо, дүйнөнүн кеңдигинен не пайда.
- Айта турган сөзүмдү айтайын десем, бул жер **тар**ыраак болуп жатат.
- Көралбастык сапат ичи **тар**дыктан келип чыгат.
- Карап тур сени, **тар** жол, тайгак кечүүдө дагы салам айтышарбыз.

100. Кайсы катардагы алды сызылган сөз "көңүлүн оорутуу" деген маанини туюндурат?
- Кошунамдын **назарын сындырып албайын** деп, айтчу кептеримди такыр айта албай койдум.
- Назгүл дайым айланасын шаңга бөлөп жүргөндүктөн, **кабагына кар жааган** күнүн эч бир көрбөйсүң.
- Баласы мындай сөзү менен энесинин **келмесин оозунан түшүрдү**.
- Ата-энемди **сөзгө сөлтүк кылып** албайын деп, жакшылардын катарында жүрүүгө аракеттендим.

101. Кайсы варианттагы сүйлөм туура куралган?
- Устаты / кубанычын / шакиртинин / өчүргүсү / суу / сепкендей / келген жок.
- Устаты / шакиртинин / кубанычын / суу / сепкендей / өчүргүсү / келген жок.
- Устаты / шакиртинин / келген жок / кубанычын / өчүргүсү / суу / сепкендей.
- Устаты / суу / сепкендей / шакиртинин / кубанычын / өчүргүсү /келген жок.

102. Кайсы варианттагы сүйлөм туура куралган?
- Жалпы / ишке / колун / тийгизгендер / элдин / батасына / ээ / болушту.
- Жалпы / элдин / ишке / колун / тийгизгендер / болушту / батасына / ээ.
- Жалпы / ишке / элдин / колун / батасына / тийгизгендер / ээ / болушту.
- Жалпы / ишке / тийгизгендер / элдин / колун / батасына / ээ / болушту.

103. Сүйлөмдөгү алды сызылган сөздүн маанилешин белгилениз.

Ишке тез эле аралашып, калчаган чүкөсү алчы конду.

- тизгин талашты

- көлөкөгө тон бычты
- өз көмөчүнө күл тартты
- ити чөп жеди

104. Сүйлөмдөгү алды сызылган сөздөргө карама-каршы маанидеги сөздөрдү белгиле.

*Сулуулук **очот**, ал эми жылдыз **эч качан** өчпөйт.*

- оңбойт, бир күнү
- оңбойт, бир жолу
- өчпөйт дайыма
- өчпөйт, бир күнү

105. Кайсы сүйлөмдө орфографиялык катага жол берилген?

- Түңкү асмандагы жылдыздар бирнен-бири жаркылдашат.
- Колуңду сууга көп салба, кызым, ооруп каласын.
- Бүгүн күн чайыттай ачык.
- Бүгүн колуңдан келип турган ишти эч качан эртеңкиге калтырба.

106. Сүйлөмдөгү алды сызылган сөз айкашын кайсы вариант менен алмаштырууга болот?

И.Арабаев, К.Тыныстанов, К.Карасаевдер – улуттук жазма маданиятыбыздын **коломтосун түптөшкөн** ири агартуучулар.

- очогун тутандырышкан
- пайдубалын тургузушкан
- кышын кынашкан
- планын түзүшкөн

107. Кеп адеби деген эмне?

- сүйлөөчүнүн жеке психологиялык адеп-ахлактык өзгөчөлүгүнүн күзгүсү;
- жатталган сөздөрдү көркөмдөп пайдаланып сүйлөй билүү;
- даяр кеп үлгүлөрүн жаттап алуу;
- баары туура

108. Риторикалык суроону белгиле.

- Өз Ата Мекенин душмандарча талаган төркүндөрүмдө эмненин абийири?!
- Бүгүн сабакка даярсызбы?
- Бул чыгарманы окуп бүттүңбү?
- Баары туура.

109. Жалпылагыч сөздөр бир өңчөй мүчөлөргө карата кандайча орун алат?

- Баары туура жооптор
- Бир өңчөй мүчөлөрдөн мурун келет;
- Бир өңчөй мүчөлөрдөн кийин келет
- Бир өңчөй мүчөлөрдөн мурун келип, өзүнөн кийин кош чекит коюлат;

110. Кепте диалектилик жана орой сөздөрдү колдонуу катанын кайсы түрү?

- стилдик;
- орфографиялык;
- стилистикалык;
- пунктуациялык.

111. Адамдардын кесибин, бийлигин, өнөрүн ж.б. белгилерин көрсөткөн, энчилүү аттарга кошулуп айтылган сөздөр кандай жазылат?

- кичине тамга менен: Курманжан датка, Алымбек датка, Ормон хан, Куйручук куудул
- Баш тамга менен: Курманжан Датка, Алымбек Датка, Ормон Хан, Куйручук Куудул
- кыскартылып: Курманжан д, Алымбек д, Ормон х, Куйручук к.
- энчилүү аттардан мурун: Датка Курманжан, Хан Ормон, Куудул Куйручук

112. Тилде сөздөрдү кыскартуунун кандай ыкмалары бар?

- аббревиатуралык, номенклатуралык, графикалык
- шарттуу кыскартуулар, баш тамгаларынан кыскартуу
- баш тамгалардан кыскартуу, башкы муундардан кыскартуу
- графикалык кыскартуу, баш тамгалардан кыскартуу
- номенкулатуралык кыскартуу, шартуу кыскартуу

113. Кызмат тармагында, кызматка байланышкан маселени, анын айрым жактарын түшүндүрүү үчүн жетекчиге же жогорку органдарга жиберилүүчү расмий документ - …

- тил кат
- мүнөздөмү
- арыз
- билдирүү

114. Коомдук-саясий маселелер кайсы стилдеги тексттин мазмунунда камтылат?

- илимий стилде;
- публицистикалык стилде;
- көркөм стилде;
- иш кагаздарында.

115. Кайсы катардагы экинчи жөнөкөй сүйлөм биринчи жөнөкөй сүйлөмгө карама-каршы мааниде турат?

- Бүгүнкү бакытына манчыркаганча, эртеңки күнүңө кам көр.
- Алыстан келген меймандарга дасторкон жайып, этин туурап бергенче, алардын нускалуу кептерин тыншоодо.

- Жумушумда бир аз маселер болуп, үйгө кеч калып бардым.
- Биздикине келип, шашпай чай ичип, баарлашып олтурсак жакшы болмок.

116. Биздин мектеп айылдын дал ортосунда жайгашкан. Ал үч кабаттуу. Класс-кабинеттер – чоң жана жарык. Ар бир кабинетте отуздан балага ылайыкталган орундуктар жайгашкан. Текст кептип кайсы түрүндө жазылды?

- ой жүгүртүү;
- ой жүгүртүү;
- баяндоо;
- сүрөттөө.

117. Кош сөздөрдүн ортосуна сызыкча туура коюлган вариантын тап.

- сак - саламат, аман – эсен, эки – үч, акыл – насаат
- кол – жазма, басма – сөз, кара – гер, ден – соолук, үй – бүлө
- беш-бештен, темир-жол, ата-эне, үй-бүлө
- сак-саламат, эки-үч, басма-сөз, ата-эне

118. Макалдын калган бөлүгүн тап. Акылдуунун акылы жугат, …

- акылсыздын кесири жугат;
- акылсыз акылдууну башкарат;
- жаман муратка жеткирет;
- акылсыз калтырат уятка.

119. Акыл оюндарына кайсылар кирет?

- тогуз коргоол, табышмактар.
- улак тартыш, топ таш;
- кыз куумай, күрөш;
- аркан тартышмай, жоолук таштамай; .

120. Айтылган ойдун аяктагандыгын, сүйлөмдүн маанилик түрлөрүн , эмоциялык өзгөчөлүгүн билдирген тыныш белгилерди тап.

- ...
- ; ? ! .
- “ ”
- .?!

121. Тыныш белги туура коюлган вариантты белгиле.

- “Быйылкы окуу жылында олимпиададан алдыңкы орунга чыгышыбыз керек”, - деди окуу жайдын жетекчилиги.
- Быйылкы окуу жылында олимпиададан алдыңкы орунга чыгышыбыз керек деди окуу жайдын жетекчилиги.
- “Быйылкы окуу жылында олимпиададан алдыңкы орунга чыгышыбыз керек” - деди окуу жайдын жетекчилиги.

- "Быйылкы окуу жылында олимпиададан алдыңкы орунга чыгышыбыз керек", деди окуу жайдын жетекчилиги.

122. Ээ менен баяндоочтун ортосуна тыныш белгинин туура коюлган учурун белгиле.
- Гүл жакшысы – кызыл.
- Тиги көрүнгөн – Түп району.
- Мелдештен – жеңип чыккандар – алар.
- Макал сөз – атасы.

123. Кеп процессинде пайда болгон маанилик-интонациялык бирдикти тап.
- интонация
- басым
- синтагма
- муундарга бөлүү

124. <u>Чындыгында</u> , анын эч нерседен тартынбаган жагы бар. Асты сызылган сөздү эмне деп атайбыз?
- бөлүкчө
- байламта
- модалдык сөздөр
- жандоочтор

125. Берилген үзүндү кайсы стилдин үлгүсүндө жазылган?

III Дүйнөлүк көчмөндөр оюндарына карата 270 таштанды салуучу урна даярдалат. Бул тууралуу Курчап турган чөйрөнү коргоо жана токой чарбасы мамлекеттик агенттигинин маалымат кызматы билдирди.
- публицистикалык стилдин
- илимий стилдин
- иш кагаздар стилинин
- сүйлөшүү стилинин

126. Эки командага бөлүнөт. Оюн буйруктун негизинде башталат. Адамды кыймылга келтирип, тез чуркоого, айлакерликке, тапкычтыкка, эпчилдикке үйрөтөт. Колдон-колго узатууга, жардам берүүгө болот. Колдон, буттан, кийимден кармоого уруксат жок.

Кайсы улуттук оюн жөнүндө кабар берет?
- Кыз куумай
- Ак чөлмөк
- Улак тартыш
- Ак чабыш

127. Чечен кепти белгиле.

- “Жараткандан үчөө гана өлбөйт: калдайган кара жер өлбөйт, аскасы бийик тоо өлбөйт, агыны катуу суу өлбөйт”.
- Бирге жүрсөм кыргыз тилин кадырлайм,
Бул тил менен иштейм, сүйлөйм, ыр ырдайм.
- Кой үстүнө торгой жумурткалаган мезгил келет.
- Бассам да, турсам да келечек тууралуу ойлойм.

128. Өтмө маанидеги сүйлөмдү белгиле.
- Кечээ чогулушка айылдын белдүү адамдары келип катышты.
- Байкуштун койлорунун бир тобу ооруп өлдү.
- Бычагың курч болбосо, малды кыйнап коёсуң
- Бул дарттын дабасын табуу.

129. ***Мугалим ... деп буйрук берди. ... басты, көз кысты кылып алып кетишти. Кылычын кармап, ... келди. Досум,______, куру бекер убара болбо!***
Жогорудагы боштуктарга кайсы варианттагы омоним сөздөрдү катарынан койсок, мааниси туура болот?
- сүйлө, коён, ал, кел
- отур, өтүк, душман, ойлон
- начар, боор, жаз, антпе
- жаз, бармак, кыш, кой

130. Негизги мааниден тышкары бир нече мааниге ээ болгон сөздөрдү эмне деп айтабыз?
- фразеологизмдер
- көп маанилүү сөздөр
- неологизмдер
- кош маанилүү сөздөр

131. ***Ата-энени сыйлагыла, алар силердин тирегиңер***
- деген татаал сүйлөмдүн грамматикалык түзүлүшү кандай?
- биринчи бөлүгү бир тутумдуу, экинчи бөлүгү эки тутумдуу
- эки бөлүгү тең бир тутумдуу жөнөкөй сүйлөмдөр
- биринчи бөлүгү эки тутумдуу, экинчи бөлүгү бир тутумдуу
- эки бөлүгү тең эки тутумдуу жөнөкөй сүйлөмдөр

132. Омофондор кайсы катарда туура берилген?
- тирүү-түрүү, жылуу-жулуу, адеп-адеп
- кулак-кулак, карта-карта, сок-сок
- тилдүү-дудук, бийик-аска, журт-жут
- ажаан, тажаал, албуут, ачуулуу

133. ***Мугалим географиялык картаны пайдаланып сабакты түшүндүрдү. Казы карта коноктрго гана коюлду.***

- омоформа
- омофон
- метонимия
- омограф

134. ***Эти ысып, көз ирмебей, бир апта үй-бүлөнүн тынчын алды.***
-деген сүйлөмдүн бир сөзүнө синоним болгон сөзү бар сүйлөмдү белгиле.
- Чыркырап качсам да, кармап келбедиңер беле?
- Улуу тоолор кымкар кыроо жамынып калган кез.
- Бул учур сөз менен айтылгыс учур эле.
- Өткөн жумада кат жазып жибериптир.

135. Көнүгүү, тарагым, сабы, табуу –деген сөздөрдөгү өзгөрүү кайсы тыбыштардын ортосунда болду?
- тыбыштар өзгөргөн жок
- к жана п тыбыштарынын
- үү, ым, ы, уу мүчөлөрүнөн
- сөздөрдү уңгу мүчөгө ажыратууга болот

136. Текст деген эмне?
- маани жана грамматикалык жактан байланышкан, тематикалык, стилдик, логикалык, бир бүтүндүктү түзгөн сүйлөмдөрдүн топтому
- ыр түрүндөгү сүйлөмдөрдүн тобу
- логикалык, стилдик жактан байланышкан сүйлөмдөр
- сүйлөмдөрдүн жыйындысы

137. Үнсүз тыбыштар жасалуу ордуна карай кандай болуп бөлүнөт?
- жумшак, каткалаң, уяң
- жарылма, жылчыкчыл, мурунчул, капталчыл, дирилдеме
- түгөйлүү,түгөйсүз, шуулдама, дирилдеме
- кош эринчил,эрин тишчил, уччул, түпчүл, орточул

138. Антонимдер өз ара канчага бөлүнөт, кандайча?
- экиге: семантикалык, лексикалык
- үчкө: толук, толук эмес жана контексттик
- үчкө:лексикалык, морфологиялык, синтаксттик
- төрткө:зат атоочтук, сын атоочтук, аныкточтук, бышыктоочтук
- экиге: семантикалык, лексикалык

139. Төмөнкү сүйлөмдө кайсы вариантта архаизм колдонулган?
- Бир дубан элге даңкы чыккан киши эле
- Кызыл кырманда күн-түнү болом.
- Уулуң өсөөрдө уулу жакшы менен коңшу бол
- Саргара жортсоң, кызара бөртөсүң

140. Жалаң кууш үндүүлөр катышкан сөздөрдү белгиле.
- окуучу, мугалим, класс
- кыргыз, ийри, бала-бакыра
- пальто, кийим, сумка
- күүлүү, телефон

141. Омонимдер деген эмне?
- мааниси бирдей,жазылышы башка
- карама-каршы сөздөр
- маанилеш сөздөр
- айтылышы жана жазылышы бирдей маанилери ар башка

142. Сүйлөмдөн этиштин татаал формасындагы негизги этишти белгиле.
***Ал ыйлаганын сездирбеске тырышып, көзүн жеңи менен басып, күүнү тыңшамыш болду*.**
- басып
- тырышып
- тыңшамыш
- болду

143. Неологизм сөздөрдү белгиле.
- билет, планета, убак, чака
- дүкөн, столовой, срок, маал
- дүйнө, далил, кыял, наркобизнес
- чипсы, шейпинг, дисплей, дискет

144. Илимий стилге мүнөздүү практикалык иштер:
- макала, реферат, конспект, цитата, диссертация, өмүр баян
- монография, мыйзам, акт, жобо, цитата
- конспект, цитата, мыйзам, акт,жобо
- реферат, конспект, цитата, монография

145. Сөздүк кор (фонд) бул:
- эне тилге гана мүнөздүү бардык уңгу сөздөр
- тилдеги бардык сөздөр
- сырттан кирген сөздөр
- неологизм сөздөр

146. Үнсүз тыбыштар жасалуу ордуна карай канчага бөлүнөт?
- 9
- 7
- 3
- 5

147. Этиштин таттаал формалары кандай этиштерден жасалат?

- кыймыл атооч, чакчылдардан
- чакчыл, атоочтук
- атооч, тактооч
- негизги, жардамчы

148. Архаизмдер деп эмнени айтабыз?
- турмуштагы түшүнүктөр ошол бойдон калып, аны туюнткан сөздөр архаизмдер деп аталат
- коомдук турмуш, илим,техника, өнөр жай, айыл чарбанын өнүгүшүнө байланыштуу пайда болгон
- өз ордун башка жаңы сөздөргө бошотуп берген, тилдин активдүү сөздүк составынан биротоло чыккан сөздөр архаизмдер деп аталат
- коомдун өзгөрүшү менен сөздөрдүн эскеришип, колдонулбай калган сөздөр архаизмдер болот

149. ***Агам кечинде койлорго жемин берип, короого жайлады. Ошол түнү карышкыр келип, койлорубуздун бир тобун жайлады.***
Сүйлөмдөрдөгү асты сызылган сөздөр антонимдин кайсы түрүнө кирет?
- нагыз антонимдер
- энантиосемия
- оксюморон
- контексттик антоним

150. Үндүүлөрдүн үндөштүк закону өз ара кандайча бөлүнөт?
- бир сөз ичинде өзгөрөт
- тил күүсүнө, эрин күүсүнө карай
- бир сөз ичинде өзгөрөт
- бөлүнбөйт

151. Публицистикалык стилге кандай белгилер мүнөздүү?
- эмоционалдык-экспрессивдүүлүк
- тарыхый фактылардын болушу
- учурдагы коомдук маанилүү проблеманы көтөрүү
- көркөмдүүлүк

152. Тилдин белгилүү гана территорияга таралып, жалпы элдик мүнөздө болбогон фактылары эмне деп аталат?
- диалектизмдер
- архаизмдер
- историзмдер
- неологизмдер

153. ***Менин жакшы адам экенимди кайдан билдиңиз*****?**
Ээсин тап.
- ээси көмүскөдө

- жакшы адам
- адам
- менин

154. ***Букардын тоосу бурулуш,***
Бурулуп учат улуу куш.
-деген ыр сабындагы үндүү тыбыштардын баары жоон үндүү. Эмнеликтен ичке үндүү катышпай калды?
- сөз ичиндеги үндүү жана жумшак үнсүздөрдүн таасири болгондуктан
- каткалаң үнсүздөрдү жумшартуу үчүн
- сингорманизм закону, тил күүсү боюнча жалаң жоон үндүүлөр үндөштү
- сүйлөмдө жоон үндүүлөр топтоштурулган

155. Ой жүгүртүү кайсы стилдеги тексттерге мүнөздүү?
- публицистикалык стилдеги
- көркөм стилге
- илимий стилдеги
- көркөм, илимий, публицистикалык стилдеги текстке

156. Тилдеги сөздөрдүн азыркы абалын, пайда болушун жана өнүгүшүн изилдөөчү тил илиминин бир бөлүгү эмне деп аталат?
- лексика
- лексикология
- лексикография
- лексиколог

157. Кеп ишмердүүлүгү кайсылар?
- түшүнүү, ойлонуу
- угуу, окуу, сүйлөө, жазуу
- чындык, аң сезим
- тил жана ойлоо

158. *Ыкчам*-деген сөздүн синонимин белгиле?
- азамат, баракелде, бали, жаша
- байла, буу, таң
- дароо, ылдам, тез, бат
- жалгыз-жеке, бир

159. **Ф.Энгельс тилдин пайда болушун эмненин натыйжасында келип чыккан дейт?**
- эмгектин
- сырдык сөз теориясы
- сүрөт тартуусунун
- ымдоо-жандоонун

161. ***Сансыз гүлдөр жер бетинде жайнады.***
-деген сүйлөмдө ээрчишүү байланышы кандайча ишке ашты?
- жак боюнча ээрчишип, сан жак боюнча ээрчишкен жок
- ээрчишкен жок
- ээрчишип турат
- сан боюнча ээрчишип, жак боюнча ээрчишкен жок

162. Кайсынысы илимий стилге кирет?
- реферат, монография, доклад
- сөздүк, мүнөздөмө, арыз
- конспект, акт, доклад
- рапорт, акт, түшүнүк кат

163. Коомдун өнүгүшүнө байланыштуу сөз маанилеринин кеңейишинен тилибизде кандай сөздөр пайда болот?
- синоним сөздөр
- антоним сөздөр
- көп маанилүү
- өтмө маанилүү

164. Этиштин татаал формалары кандайча жасалат?
- этиштердин жана атоочтордун айкашуусу аркылуу жана экен, эле, бейм деген сөздөрдүн айкашуусу менен
- жөнөкөй этиштер аркылуу
- ыңгай жана мамиле этиштер
- өткөн чак этиш аркылуу

165. Кыргыз адабий тилинде канча үндүү тыбыш бар?
- 6
-14
- 8
- 22

166. Үнсүз тыбыштардын окшошуусу деген эмне?
- уңгу менен мүчөнүн составындагы окшош үнсүздөрдүн башка тыбышка өтүп айтылышы
- сөздүн составында жанаша айкалышта турган үнсүздөрдүн бири-бирине таасир этип өзгөрүүсү
- тыбыштардын орун алмашуусу аркылуу өзгөрүлгөн сөздөрдүн тобу
- үндүүлөрдүн таасиринде каткалаңдардын жумшаруусу

167. Айтылышы боюнча окшошкон, бирок мааниси жана жазылышы боюнча айырмаланган сөздөр эмне деп аталат?
- омофон
- синоним

- омограф
- омоним

168. Татаал этиштин негизги кыймыл-аракетти билдирген бөлүгү кандай этиш деп аталат?
- жардамчы этиш
- негизги этиш
- жөнөкөй этиш
- татаал этиш

169. Архаизмдер менен историзмдер бири-биринен кандайча айырмаланат?
- архаизмдер өзү эскирген менен түшүнүктөрү эскирбейт да экинчи бир сөз менен алмашкандыгы менен
- экөө тең колдонуудан чыгып, эскирген сөздөр
- историзмдер тарыхый гана чыгармаларда колдонгону менен өзгөчөлөнөт
- пассивдүү сөз катмарына кирет

170. Ээрчишүү байланышы сүйлөмдүн кайсы мүчөсүнүн ортосунда болот?
- баш мүчөлөрдүн
- баш жана айкындоочтордун
- аныктооч менен аныкталгычтардын
- толуктооч менен толуктагычтын

171. Тил күүсүнө карай үндөшүү кайсы мисалда көрүнөт?
- китебим, дарыя
- балдар, кыздар
- самынга, асманга
- көз айнек, тил үйрөнүү

172. Тең байланыш, багыныңкы байланыштагы татаал сүйлөм деген бөлүштүрүү эмнеге негизделген?
- сүйлөмдүн ээ, баядоочторуна карай
- жөнөкөй сүйлөмдөрдөгү маанилик байланышка
- сүйлөмдөгү баяндоочтук формаларга
- сүйлөмдөрдүн маанилик байланышына жана байланышуу өзгөчөлүгү

173. ***Эл Атайга далайга чейин сонун күүлөрдү черттирип угушту.***
-деген сүйлөм кандай кыймыл-аракетти билдирет?
- узакка созулган кымыл-аракетти
- капыстан болгон кыймыл-аракетти
- адатка айланган кыймыл-аракетти
- узакка созулган кымыл-аракетти

174. Публицистикалык стиль кептин кайсы түрлөрү менен тыгыз карым-катышта болот?
- баяндоо, көркөм
- сүрөттөө, илимий
- сүрөттөө, көркөм
- баяндоо, ой жүгүртүү

175. Төмөнкү сүйлөмдөрдөн өтмө маанидеги сөзү бар сүйлөмдөрдү белгиле.
- Тилден бал да тамат, уу да тамат.
- Жакшы менен жүргөн жарыйт, жаман менен жүргөн карыйт
- Талаанын көркү-мал менен, калаанын көркү –эл менен.
- Уяты бар адамдын, нуру болот бетинде.

176. *Чыңгыз Айтматов белгилүү инсан.*
–деген сүйлөмдүн тыныш белгисин кой.
- Чыңгыз Айтматовдон кийин тире кетет, сызыкча коюлат
- белгилүү инсан: сызыкча коюлат.
- Айтматов инсан: сызыкча коюлат
- Чыңгыз белгилүү: кош чекит коюлат

177. Кайсы мүчөлөр уңгуга уланганда үндөштүк законуна баш ийбестен өзгөрүүсүз калат?
- көптүк жана жак мүчөлөр
- туруктуу мүчөлөр
- сөз өзгөртүүчү мүчөлөр
- жөндөмө мүчөлөр

178. Үндүүлөрдүн таасири менен жумшарып кеткен тыбышы бар сөздөрдү тап.
- көнүгүү, сабагы, тобу
- эненин, атасынан, кызы
- калемге, китепти, баатырды
- арыктын, килемге, балдарды

179. *“Обьект”*-деген сөздө канча тыбыш, канча тамга бар?
- 6 тамга, 6 тыбыш
- 6 тамга, 5 тыбыш
- 6тамга, 7 тыбышГ
- 5 тамга, 5 тыбыш

180. Татаал сүйлөмдүн тутумундагы жөнөкөй сүйлөмдөрдү байланыштыруучу каражаттар кайсылар?
- интонация жана модаль сөздөр
- байламталар жана жандоочтор

- интонация жана байламталар
- мезгилди көрсөтүүчү сөздөр

181. Жалпы улуттук тилдин курамында жергиликтүү өзгөлүктөрдү берүү үчүн колдонулган тилдик көркөм каражаттар кандай аталат?
- көркөм троптор
- фразеологизмдер
- историзмдер
- диалектизмдер

182. ***Жанында өлүм турса да,***
Жалантып кылыч сунса да,
Жабыгып жүрөк кансырап,
Үмүткө тойбойт адамзат.
Стилдин кайсы түрүнө кирет?
- көркөм стиль
- илимий стиль
- оозеки стиль
- публицистикалык стиль

183. Заттын тышкы белгилерине, көлөмүнө, б.а бүтүндү бөлүк катары, бөлүктү бүтүн катары атоо менен пайда болгон сөздөр кандай жол болот?
- метонимиялык жол
- лексикологиялык жол
- метафоралык жол
- синекдохалык жол

184. Бирдей жазылган, бирок айтылышынан айырмаланган сөздөр:
- омограф
- омофон
- омоним
- омоформа

185. Тыбыш менен тамганын саны дал келбеген сөз кайсы?
- балык, карагай
- топурак, сандык
- тоолуу, боёк
- жайында, коён

186. Ырдан *н* тыбышынын *м* тыбышына өтүп айтылган сөздөрдү белгиле.
Ысык-Көл –кыргыз көлү шарпылдаган,
Көркүнө көктөн башка тартынбаган
Кылымдар колдон түшкөн маржан болуп,

Көрүнбөй тереңине жылтылдаган
- көрүнбөй, тереңинде
- көркүнө, көктөн
- түшкөн, маржан
- көрүнбөй, тартынбаган

187. Указ башка иш кагаздарынан эмнеси менен айырмаланат?
- эл тарабынан талкууланбайт, президенттин жеке чечими боюнча ишке ашат
- негизги иш-чаралар белгиленет
- атуулдар үчүн кызмат кылат
- тышкы формасынан өзгөчөлүгү

188. *Өрт чапчып чыккан аттар антаңдап дем алып, кээде токтой калып жатты.*
-деген сүйлөмдөн этиштин татаал формасындагы негизги этишти тап.
- чапчып чыккан
- дем алып
- жатты
- токтой

189. Монографиялар, реферат, дипломдук иштер стилдин кайсы түрүнө мүнөздүү?
- илимий
- публицистикалык
- көркөм
- иш кагаздарынын

190. Этиштин татаал формалары кайсы сөздөр аркылуу жасалат?
- го, ыя, экен
- эле, экен, бейм, беле
- болуптур, макчы, болот
- тур, калды, экен, жана

191. «Колунан көөрү төгүлгөн» деген туюнтма мааниси боюнча төмөндөгүлөрдүн кайсынысына жакын?
- колу катуу
- колу алтын
- колу ачык
- колу жука

192. Тамак денени ... , китеп – рухтун ... .
- чоңойтсо / кыялы
- азгырса / байлыгы
- тойгузса / азыгы
- байытса / өзөгү

193. Кайсы вариантта көрсөтүлгөн талап туура коюлган?
Иш кагаздарын жүргүзүүдө төмөндөгү талаптар коюлат:
- Адам аттарын, мекеменин аттарын кыскартып жазуу
- Көркөм сөз каражаттарын колдонуу
- Диалектилик сөздөрдү колдонуу
- Айтылуучу ойдун тактыгы, ачыктыгы, түшүнүктүүлүгү

194. Сүйлөмдөрдөгү асты сызылган сөздөрдүн бардыгы кандай маанини берет?
Көзүн май басып, көпчүлүккө сөз болду.
Кошунам көкүрөгүн каккылап, көчөдө жүрөт.
Кечээки Самат көөдөнүн көтөрүп, ыңгыранып жүрөт.
Биздин Айгүл кыял күтүп калыптыр.
- эркелөө
- менменсинүү
- сыркоолоо
- бойго жетүү

195. Бир өлкөдө китепке болгон суроо-талап ... болсо, ал өлкөнүн элин сабаттуу деп ... .
- жок/эсептөө күмөндүү
- көп/айтсак жаңылышабыз
- аз/айтабыз
- жок/белгилейбиз

196. Туура вариантты белгиле.
- иштэр, ысыыр, баштар, жүрөөр, ээрчир
- иштээр, ысыр, баштар, жүрөөр, ээрчиир
- иштээр, ысыыр, баштаар, жүрөр, ээрчир
- иштээр, ысыр, баштаар, жүрөр, ээрчир

197. Улут өз тилинин кадырына ... , бөтөн тилдердин алдында ... болсо, улут катары ... анык.
- татыбай/баш ийе турган/жашабагандыгы
- жетип/моюн сунбай турган/жаралышы
- жетпей/тизе бүгө турган/жоюлуп кетери
- татып/туруктуу боло турган/жөнгө салынбоосу

198. - лык, - чы, - чылык, - чыл, - ист мүчөлөрү энчилүү аттарга уланса кандай жазылат?
- жалпы атка өтүп, кичине тамга менен жазылат;
- баш тамга менен кашаага алынып жазылат;

- жогорку мүчөлөр энчилүү аттарга уланбайт;
- кичине тамга менен тырмакчага алынып жазылат.

199. Өткөндү эстеп, келечекти күтө билгендигибиз үчүн биз ... .
(Ч.Айтматов)
- тирүүбүз
- барбыз
- кубанычтабыз
- сыймыктанабыз

200. Астрономиялык энчилүү аттардын туура жазылышы
- Чолпон, Алтын Казык, Саманчынын жолу
- Чолпон, Алтын-Казык, Саманчынын жолу
- чолпон, алтын казык, саманчынын жолу
- Чолпон, Алтын-Казык, Саманчынын Жолу

201. Ата-бабаларыбыздын бизге ... таштап кеткен тилибизди урпактарга ... - биздин ... .
- мурас катары/ өткөрүп берүү/ милдетибиз
- сактоого/ сактап калуу/ максатыбыз
- салт боюнча/ калтырып кетүү/ парзыбыз
- байыртадан/ жеткирүү/ салтыбыз

202. Боз үй - жалаң мал чарбачылыгын аркалаган эл ... жерде: мейли ... , мейли ... болсун, жашоого бирдей оңтойлуу шарт түзгөн үй.
- үчүн ыңгайлуу/ суукта/ ысыкта
- туура көргөн/ жайлоодо/ кыштоодо
- эркин жүргөн/ тоолуу/ токойлуу
- үйрөнүп калган/ тоодо/ түздө

203. Туура жазылган ирeттик сан атоочту белгиле.
- бирөө, экөө, төртөө, жетөө
- 1-класс, №6-мектеп, 2-семестр
- ондогон, миңдеген, кырк чакты
- 2024-жыл, №20 көчө, 42-үй

204. Биздин комуз ... арасында эң байыркы ... бири.
- түрк элдеринин / музыкалык аспаптардын
- кыргыз калкынын / салттуу аспаптардын
- Орто Азиянын / руханий мурастын
- жергиликтүү калктын / маданий мурастын

205. ***<u>Ичке үзүлүп, жоон созулган</u>*** **убактан аман-эсен чыгып алсак, кийинкибиз жеңил болот.** *Жогорудагы жантык тамга менен белгиленген сөз кандай маанини туюндурду?*
- тамак-аш тартыш кезден
- кыштан
- токчулуктан
- күз мезгилинен

206. ***«Ак төөнүн карды жарылган заман»*** деген фразеологизмдин синонимин тап.
- жыргал заман
- кыйынчылык заман
- кырсыктуу окуя болгон доор
- ак төө өлгөн жыл, окуя

207. Кайсы катардагы сөздөр туура жазылган?
- кийет, чиет, боёк, жыяр, кеңейэт
- кийет, чийэт, бойок, жыйар, кеңейет
- киет, чиет, боёк, жыяр, кеңеет
- кийет, чийэт, бойок, жыйар, кеңейет

208. Бири-бирине маанилеш эмес фразеологизмдерди белгиле.
- ашкан чебер – колунан көөрү төгүлгөн;
- күлүн көккө сапыруу – ташын талкан кылуу;
- төбөсү көккө жетүү – ай жамалдуу;
- өкүнүү – бармагын тиштөө

209. Илимий стилге мүнөздүү тил каражаттар:
- тапшырылсын, жактырылсын, суранам
- буйрук кылам, токтом чыгарат
- айланайын, ойлосоң боло
- эгерде, андай болсо, болуп саналат

210. Тыныш белгиси туура эмес коюлган сүйлөмдү тап.
- Ырыс алды – ынтымак
- Жакшы адам – элдин көркү
- Билим – адамдын канаты
- Өнөр алды кызыл – тил болот

211. Кайсы катардагы сүйлөмдө тыныш белги туура коюлган?
- “Эл эмгегин жер жебейт”, - деген макал бар.
- Эл эмгегин жер жебейт: деген макал бар.
- Эл эмгегин жер жебейт, - деген макал бар.
- “Эл эмгегин жер жебейт”, деген макал бар.

212. Сөздөр кайсы жоопто туура жазылган?
I. барар, келер, болор
II. бараар, келээр, болоор
III. жөнөр, санар, издер.
V. жөнөөр, санаар, издээр

- I, IV
- II, IV
- I, III
- II гана

213. Логикалуулук, түшүнүктүүлүк, тактык, стандарттуулук, абстрактуулук, ойдун жалпылангандыгы кайсы стилге таандык өзгөчөлүк?
- сүйлөшүү стилине
- илимий стилге
- көркөм стилге
- публицистикалык стилге

214. Рефераттын структурасын белгиле.
- тапшыруу, кабыл алуу жана жыйынтыктоо
- мазмунуна карата баа берүү жана сыйлоо
- киришүү, негизги, корутунду бөлүк жана адабияттар
- киришүү, негизги жана токтом кылынды бөлүк

215. Белгилүү бир мөөнөткө пландаштырылган же тапшырманын аткарылышы, илимий сапардын жыйынтыгы жөнүндө маалымат берүүчү документ –
- өмүр баян
- ишеним кат
- тил кат
- отчёт

216. Протокол жазылып алынышына карата кандай түрлөргө бөлүнөт?
- кыска, толук, негизги, жыйынтыктоочу
- стеногрфиялык, негизги, жөнөкөй, көчүрмө
- кыска, толук, стеногрфиялык, фонографиялык
- киришүү, негизги, кыска, толук

217. Аннотацияга түшүндүрмө бергиле.
- ... илимий эмгектерге карата кыска түшүнүк берүү
- мекеме жана анын бөлүмдөрүндөгү ишти уюштуруу

- болгон абалды укуктук жактан тастыктоо
- чыгарманан же докладдын маанисин кыскача туюнткан жобо

218. Илимий стилде активдүү колдонулган модалдык сөз:
- Биздин пикирибизче
- Ырас, болжолу
- Менин оюмча
- Сенин байкашыңча

219. «… жоопкерчиликтүү, ... кадыр-баркка ээ» деген сөз тизмектери кайсы иш кагазына мүнөздүү?
- пикирге
- мүнөздөмөгө
- өмүр баянга
- ишеним катка

220. Туура жазылган вариантты белгиле.
- Адылбековтун, күп күндүз, педогогко, бей тааныш
- Адылбековтун, күпкүндүз, педогогго, бейтаныш
- Адылбековдун, күп-күндүз, педогогко, бей-тааныш
- Адылбековдун, күпкүндүз, педогогго, бейтааныш

221. Иреттик сан атоочтун *-ынчы (-нчы)* бөлүгүн мүнөздөөчү тыныш белгисин көрсөткүлө.
- үтүр **(,)**
- дефис **(-)**
- чекит **(.)**
- сызыкча **(–)**

222. Тыныш белги туура коюлган сүйлөмдү белгиле.
- К. Исаков: “Улуу муун – университеттин куту, орто муун – жүзү, жаштар – келечеги,” - деп айткан.
- К. Исаков - “Улуу муун – университеттин куту, орто муун – жүзү, жаштар – келечеги” деп айткан.
- К. Исаков; “Улуу муун – университеттин куту, орто муун – жүзү, жаштар – келечеги” - деп айткан.
- К. Исаков Улуу муун – университеттин куту, орто муун – жүзү, жаштар– келечеги, деп айткан.

223. Кайсы учурда ээ менен баяндоочтун ортосуна сызыкча туура эмес коюлган?
- Ош – Кыргызстандын экинчи борбору.
- Токтогул улуу – акын, композитор, устат

- Алимандан күткөнү – Касым.
- Беш жерде беш – жыйырма беш.

224. Туура жазылган вариантты белгиле.
- ден-соолук, үй бүлө, чач тарач, бала бакча
- ден-соолук, үй-бүлө, чач-тарач, бала-бакча
- ден соолук, үй-бүлө, чач тарач, бала бакча
- ден соолук, үй-бүлө, чачтарач, бала бакча

225. Туура жазылган вариантты белгиле.
- жокпу, айтба, айткан жок ко, ыссык нан
- жокбу, айтба, айткан жок го, ысык нан
- жокпу, айтпа, айткан жокко, ыссык нан
- жокпу, айтпа, айткан жок го, ысык нан

226. Туура жазылган тамак-аш атарын белгиле.
- боорсок, бешбармак, куурдак
- борсок, бешбармак, куурдак
- боорсок, беш бармак, куурдак
- борсок, беш бармак, курдак

227. Туура жазылган вариантты белгиле.
- ыракмат, ырахмат, ыразы, ыраак
- ырахмат, ракмат, ыраазы, ырак
- ыракмат, рахмат, ыраазы, ыраак
- ырахмат, ракмат, раазы, ыраак

228. Туура жазылган вариантты белгиле.
- теңтуш, адамзат, башаламан, ээнбаш
- тең туш, адамзат, башаламан, ээн баш
- теңтуш, адам зат, баш аламан, ээмбаш
- тең туш, адам зат, баш аламан, ээн баш

229. Тамыр жаюу
Фразеологизмдин маанисин белгиле.
- бекем орношуу
- тамыры көбөйүү
- тамыры жоголуу
- тамырын кыркуу

230. Тилин тишине катуу
Фразеологизмдин маанисин белгиле.
- жемелөө
- аз сүйлөө
- сыр айтпоо

- унчукпоо

231. Таз кейпин кийүү
Фразеологизмдин маанисин белгиле.
- жаңы шартка келүү
- чачсыз калуу
- мурунку абалына келүү
- күчсүз калуу

232. Бетине көө жабуу
Фразеологизмдин маанисин белгиле.
- бетине айтуу
- жаманатты кылуу
- бетме-бет келүү
- бетине көө сүртүү

233. Рун жазмасы деген эмнени түшүндүрөт жана кайсы элге тиешелүү болгон?
- сырдуу, табышмактуу дегенди түшүндүрөт, түрк элине
- сырдуу, табышмактуу дегенди түшүндүрөт, монгол элине
- жазма дегенди түшүндүрөт, түрк-монгол элине
- табышмактуу дегенди түшүндүрөт, кыргыз элине

234. Жети атанын туура аталыш вариантын тап.
- ата, чоң ата, баба, буба, куба, жото, жете
- ата, чоң ата, куба, жото, жете, баба, буба,
- уул, ата, атасы, чоң атасы, чоң бабасы, бубасы
- ата, чоң ата, баба, жете, буба, жото, куба

235. Санжыра – ... Көп чекиттин ордуна тиешелүү жоопту кой.
- уламыштык, мифтик багыты күчтүү чыгарма
- урпактардын аталышы
- адамдын күч жана акыл эмгегинин натыйжасы
- уруу, уруктардын, элдин келип чыгышы, таралышы, бөлүнүшү, тарыхы жөнүндө маалымат берген оозеки чыгармачылыктын бир түрү

236. Орфография ... үйрөтөт.
- туура окууну
- туура сүйлөөнү
- туура жазууну
- тыбыштардын бөлүнүшүн

237. Сан атоочтор кайсы стилде көбүнчө жазуу менен берилет?
- илимий

- көркөм
- публицистикалык
- иш кагаздар

238. Сүйлөмдөрдүн ичинен көркөм стилге мисал боло алган катарды тап.
- Көңүл буруңуздар, сиздер түз эфирден угуп жатасыздар.
- Б.Адылбеков факультеттин иштерине активдүү катышат.
- Берилген тема боюнча өз пикириңизди билдиришиңиз керек.
- Кийин чоңоюп, ары бери өткөнүңдө ушул тытка ийилип салам айта жүр, - деди атам.

239. Кайсы катардагы сөздөр катасыз жазылган?
- бейадеп, жыпжылуу, психологго, тузсуз.
- бей адеп, жып жылуу, психологго, тузсуз.
- бейадеп, жып-жылуу, психолокко, тузсуз.
- бей-адеп, жыпжылуу, психологко, туссуз.

240. *Бүркүт, ителги, кыргый* ... жырткыч куштар
Көп чекиттин ордуна кандай тыныш белги коюлат?
- сызыкча **(–)**
- үтүр **(,)**
- үтүрлүү чекит **(;)**
- кош чекит **(:)**

241. Кайсы катардагы кыскартылган сөздөргө мүчөлөр туура уланган?
- КРдин, БУУга, УАКтин
- КРнын, БУУге,УАКтын
- КРдин, БУУга,УАКтын
- КРнын, БУУге, УАКтин

242. Төмөндөгү варианттардын ичинен туура жазылган катарын тапкыла.
- Жон, Суречки, Умай эне
- Джон,Суречки,Умай Эне
- Джон, Сур эчки, Умай Эне
- Жон, Сур эчки, Умай эне

243. Каш карайган мезгил бул - ... .
Жогорудагы сүйлөмдү толуктагыла.
- каатчылык болгон кыйын мезгил
- күүгүм кирип, караңгы түшкөн мезгил
- буурул таң болгон мезгил
- иши жүрүшүп турган мезгил

244. Мал ... сыртында, адам ... ичинде демекчи, анын жаман-жакшы экенин ылгоо кыйын. *Берилген сүйлөмдү ылайык келген сөз менен толуктагыла.*
- аласы
- ниети
- жакшысы
- карасы

245. Кайсы катарда орфографиялык ката бар?
- Ар нерсенин башын баштап коюп, өзү жок болуп кетти.
- Эшикте сени кимдир бирөө күтүп жатат
- Жазгүл сага эч нерсе айткан жокпу?
- Жөн тура бербей бир демке дебейсиңби?

246. Туура жазылган вариантты белгиле.
- түңкү, баардыгы, тыйуу, койоюн
- түнкү, бардыгы, тыюу, коёюн
- түнкү, бардыгы, тыйю, коёйун
- түңкү, баардыгы, тыйуу, койойун

247. ***Окшоштуктар (Аналогия)***
Жыл : декабрь
- таң : түн
- ай : ноябрь
- саат : мүнөт
- жай : август

248. ***Студент : аудитория***
- окуучу : мектеп
- окуучу : китепкана
- окуучу : зал
- окуучу : класс

249. Сөз : тамга
- сан : цифра
- бак : бутак
- чөп : сабак
- өң : кызыл

250. Илимпоз : билимсиз
- өнөрпоз : жөндөмсүз
- ашпоз : жумушсуз
- комузчу : акчасыз
- мергенчи : олжосуз